

Załącznik Nr 3
do Uchwały Nr XXXIV/229/2021
Rady Gminy Stolno
z dnia 21 grudnia 2021 r.

Objaśnienia do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stolno
na lata 2022 – 2035

Już na samym wstępie objaśnień do Wieloletniej Prognozy Gminy Stolno na lata 2022 – 2035 informujemy, iż ustawa z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2021 poz. 1927) w odniesieniu do reguły indywidualnego limitu obsługi długu, określonej w art. 243 ustawy o finansach publicznych, poprzez art. 7 zobowiązała organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego do dokonania w terminie do 31 grudnia 2021 r. wyboru dla lat 2022 – 2025 długości okresu stosowanego w badaniu spełnienia reguły indywidualnego limitu obsługi długu JST, i następnie przekazania informacji w tym względzie właściwej regionalnej izbie obrachunkowej oraz organowi stanowiącemu. Zgodnie z przepisem okres ten, na podstawie którego wyznaczany jest indywidualny limit obsługi długu dla danego roku, dla lat 2022 – 2025 może obejmować tak jak przed zmianą przepisów trzy wcześniejsze lata lub może zostać rozciągnięty na siedem poprzedzających lat. Wójt Gminy Stolno jako organ wykonawczy dokonał dla lat 2022 – 2025 wyboru 7-letniego okresu stosowanego do wyliczenia relacji, o której mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Wieloletnia Prognoza Finansowa jest dokumentem strategicznym służącym ocenie długoterminowego potencjału Gminy w celu zaprognozowania niezbędnych wydatków bieżących oraz ustalenia możliwości inwestycyjnych w kontekście efektywnego zarządzania środkami pożyczkowo-kredytowymi, finansującymi potrzeby rozwojowe.

Aktualna edycja Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stolno jest kontynuacją bazy Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stolno obejmującej okres 2021 – 2030.

I. Założenia makroekonomiczne, finansowe i gospodarcze

Kluczową kwestią mającą wpływ na możliwości budżetowe Gminy Stolno jest przyszły rozwój sytuacji gospodarczej w Polsce i na świecie zdeterminowany uwarunkowaniami epidemicznymi związanymi z pandemią koronawirusa SARS-Cov-2 wywołującego chorobę COVID -19. Bezprecedensowy charakter kryzysu gospodarki polskiej i światowej wywołany następstwami pandemii obarcza znacznym ryzykiem popełnienia błędu w formułowaniu prognozy na tle spowolnienia koniunktury gospodarczej. W celu przeciwdziałania skutkom pandemii, w drodze rządowych decyzji administracyjnych, na życie społeczne i gospodarcze nałożony został szereg ograniczeń i obostrzeń. W efekcie tych działań zapobiegawczych oraz powszechnego poczucia niepewności odnoszącego się do zagrożenia zdrowia i kryzysu gospodarczego gospodarka światowa i polska doświadczyła załamania poziomu koniunktury. Pomimo polepszenia się koniunktury gospodarczej w 2021 r. negatywne dla budżetu gminy następstwa pandemii utrzymują się również w 2021 r. choćby w zakresie spadku wpływów z najmu lokali i obiektów sportowych przy szkołach oraz przy kontynuacji od 2020 r. działań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w ramach wydatków.

Prognozę makroekonomiczną przyjętą na potrzeby opracowania aktualnej edycji Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2022 – 2035 stanowią uaktualnione założenia określone w dokumentach sygnowanych przez Ministerstwo Finansów:

- Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja sierpień 2021 r. – publikacja 31 sierpnia 2021 r.,
- Projekt ustawy budżetowej na rok 2022 – publikacja 28 września 2021 r.

Prognoza podstawowych wskaźników makroekonomicznych w perspektywie do 2024 r. przez Ministerstwo Finansów z 28 września 2021 r. przedstawia się następująco:

- dynamika realna Produktu Krajowego Brutto: w 2021 r. – 104,9%, w 2022 r. – 104,6%, w 2023 r. – 103,7% oraz w 2024 r. – 103,5%;

- dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych (średnioroczna) przy planowaniu wydatków: w 2021 r. – 104,3%, w 2022 r. – 103,3%, w 2023 r. 103,0% oraz w 2024 r. – 102,7%;
- dynamika nominalna przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w 2021 r. – 107,4%, w 2022 r. – 106,7%, w 2023 r. – 106,5% oraz w 2024 r. – 106,2%;
- dynamika przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej – w 2021 r. – 100,5%, w 2022 r. – 100,7%, w 2023 r. – 100,3% oraz w 2024 r. – 100,00%.

Jednym z priorytetów przy konstruowaniu budżetu i jego weryfikacji w 2022 r. oraz w poszczególnych latach prognozy będzie uzyskiwanie adekwatnych do potrzeb nadwyżek operacyjnych (nadwyżka dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi) w celu utrzymania możliwie wysokiej zdolności kredytowej Gminy Stolno w perspektywie okresu korzystania ze środków Unii Europejskiej. Wielkość nadwyżki operacyjnej wpływa na możliwości zaciągania zobowiązań zwrotnych oraz na zdolność do finansowania wydatków o charakterze majątkowym.

Do wyliczenia kosztów odsetek od zadłużenia przyjęto prognozowane stawki bazowe WIBOR3M.

W ramach omawianej prognozy wyróżnia się rok 2022 jako rok bazowy, który jest zgodny z danymi zawartymi w uchwale w sprawie budżetu Gminy Stolno na 2022 rok i szczegółowo objaśniony w uzasadnieniu do tej uchwały.

Wyzwaniem na 2022 rok i lata następne będzie uzyskanie odpowiednich środków na cele rozwojowe. Zakłada się kontynuację realizacji wieloletnich założeń inwestycyjnych obejmujących projekty planowane do współfinansowania ze środków perspektywy Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020 (z okresem rozliczeniowym do 2023 r.). Założono uzyskanie dofinansowania z tej perspektywy unijnej do realizacji projektów majątkowych w latach 2022 – 2023. Kluczowym wsparciem tych możliwości inwestycyjnych poprzez zapewnienie finansowania wkładu własnego będzie zaciąganie w tych latach kredytów i pożyczek, albowiem szczególnie do 2023 roku kwestią nadrzędną będzie wykorzystanie szans rozwojowych Gminy, w tym dotyczących infrastruktury i związanych z nią inwestycji, przy zachowaniu długoterminowej równowagi finansowej Gminy.

Łączna wartość nakładów inwestycyjnych w latach 2022 – 2035 (wyłączając majątkowe przedsięwzięcia jednoroczne uwzględnione w planie na 2022r) sięga 18.481.759,82 zł.

Punktem wyjścia do opracowania wieloletniej prognozy finansowej jest ocena aktualnej sytuacji finansowej Gminy oparta na oszacowaniu wykonania budżetu za 2021 r. Przewiduje się wstępnie, że w roku 2021 nastąpi zmniejszenie wyniku ujemnego budżetu gminy z poziomu planowanego na koniec 2021 r. – 3.192.106,36 zł do przewidywanego na koniec 2021 roku poziomu – 2.292.106,36 zł. Istotnemu zwiększeniu ulegnie nadwyżka operacyjna z poziomu 1.032.451,63 zł do poziomu 1.059.140,63 zł. Stworzy to nieco korzystniejsze warunki do bezpieczniejszego finansowania inwestycji i zaciągania zobowiązań w 2022 r.

II. Dochody

Prognoza dochodów warunkuje poziom wydatków możliwych do poniesienia w przyszłości. Prognoza dochodów bieżących została opracowana w oparciu o analizę realizacji dochodów bieżących w latach poprzedzających rok budżetowy, dla każdego źródła dochodów budżetowych odrębnie. Ponadto przeprowadzona została szczegółowa analiza oczekiwanych wpływów w perspektywie najbliższych trzech lat, tj. 2022, 2023 i 2024. Mając na uwadze utrzymywanie się trendu inflacyjnego w 2021 r. i bieżący odczyt inflacji za październik 2021 r. podany przez Główny Urząd Statystyczny 29 października 2021 r. na poziomie 6,8% wobec prognozowanego na 2022 r. 3,3% - w odniesieniu do dochodów z podatków i opłat lokalnych na 2022 rok przyjęto średnioroczny wskaźnik wzrostu 6,0% zgodnie z podjętymi uchwałami okołobudżetowymi. Planowane na 2022 r. dochody z podatków dochodowych od osób fizycznych (PIT) i osób prawnych (CIT) oraz dochodów z subwencji ogólnej przyjęto na poziomie zgodnym z kwotami podanymi przez Ministerstwo Finansów w piśmie z dnia 14 października 2021 r., znak: ST3.4750.31.2021.

Z kolei dochody i wydatki budżetowe związane z programem „Rodzina 500 Plus” zaplanowano przy założeniu przejścia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych od czerwca 2022 r. realizacji wypłat świadczeń objętych tym Programem, co sankcjonuje ustawa z 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci oraz niektórych ustaw.

Dokonana weryfikacja prognoz dochodów w poszczególnych źródłach, objaśniona została przy opisie do projektu uchwały budżetowej na 2022 rok.

Natomiast pomimo znaczącej skali zmian w okresie 2022 - 2023, w perspektywie dalszej, obejmującej 2024 rok i lata następne poszczególne kategorie dochodów przyjęte zostały na poziomie zbliżonym do 2024 r. Oznacza to, że dochody w 2035 r. osiągną wielkość z poziomu dochodów bieżących roku 2024.

Uwagę zwraca również fakt, że nie założono osiągnięcia dochodów ze sprzedaży majątku. Począwszy od 2022 r. w prognozie uwzględniono wpływy z gospodarowania majątkiem, ale wyłącznie o charakterze dochodów bieżących, tzn. dochodów z najmu, dzierżawy mienia, użytkowania wieczystego. Duża zmienność czynników wpływających na wysokość dochodów majątkowych, w tym w szczególności brak stabilności na rynku nieruchomości, oraz mocno ograniczone zasoby Gminy powodują, że prognozowane w oparciu o planowane do osiągnięcia dochody ze sprzedaży majątku na 2022 r. i lata następne obarczone byłyby dużym ryzykiem.

Z kolei uwzględniając zmiany legislacyjne w podatku dochodowym od osób fizycznych począwszy od 2022 r. założono spadek dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych o 873.398,00 zł.

W związku z rozwojem budownictwa mieszkaniowego oraz perspektywą powstania hal przemysłowych – począwszy od 2023 r. i na lata następne założono wzrost wpływów z podatku od nieruchomości i z pozostałych dochodów bieżących, w tym z tytułu opłat za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków na terenie Gminy Stolno zgodnie z decyzją Dyrektora Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku z dnia 26 sierpnia 2021 r. w sprawie zatwierdzenia taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe zaopatrzenie ścieków na okres trzech lat.

Istotne znaczenie dla budżetu Gminy Stolno stanowią wpływy z dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje w okresie objętym prognozą, które wyniosą:

- w 2022 r. : 5.073.615,44 zł,
- w 2023 r. : 5.133.952,00 zł,

W Gminie Stolno dochody z dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje będą stanowiły:

- środki z Programu „Polski Ład”,
- środki na dofinansowanie projektów realizowanych w ramach programów Unii Europejskiej,
- środki na inwestycje z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg,
- środki z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego pochodzące z tytułu wyłączeń gruntów z produkcji rolnej na dofinansowanie dróg.

Prognozuje się, że dochody z tytułu realizacji inwestycyjnych programów Unii Europejskiej będą realizowane w latach 2022 - 2023 i wyniosą łącznie 2.454.389,39 zł. W poszczególnych latach będą kształtowały się następująco:

- w 2022 r. : 1.486.584,44 zł,

- w 2023 r.: 967.804,95 zł.

Należy odnotować wsparcie wydatków inwestycyjnych z Programu „Polski ład” w łącznej wysokości 6.639.450,00 zł na dofinansowanie modernizacji Gminnej Oczyszczalni Ścieków, w tym 2.655.800,00 zł w 2022 r. oraz 3.983.650,00 zł – w 2023 r.

Przewiduje się również możliwość osiągnięcia dofinansowania z programu „Sportowa Polska” w łącznej wysokości 450.000,00 zł, w tym 240.000,00 zł na 2022 r. i 210.000,00 zł na 2023 r.

Prognozuje się również na 2022 r. środki na inwestycje z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg 319.151,00 zł oraz środki z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego pochodzące z tytułu wyłączeń gruntów z produkcji rolnej na dofinansowanie dróg w wysokości 22.080,00 zł.

II. Wydatki

Wydatki Gminy prognozuje się w warunkach Jej ograniczonych możliwości budżetowych w związku z wypełnieniem norm ostrożnościowo/stabilizujących.

Wahania wydatków ogółem spowodowane są zmianami w poziomie nakładów inwestycyjnych. Najwyższy poziom wydatków ogółem przypada na 2023 rok i osiągnie kwotę 32.345.610,89 zł.

Znacząco obniżone od 2024 r. nakłady inwestycyjne nie uwzględniają finansowania dotyczącego programowania unijnego. Ich niski poziom wynika również z konieczności zagwarantowania w ramach wydatków bieżących istotnych kwot na obsługę długu. Obowiązująca reguła bilansowania się budżetu bieżącego, zgodnie z którą wydatki bieżące w danym roku budżetowym nie mogą być większe niż dochody bieżące powiększone o nadwyżki budżetowe z lat ubiegłych i wolne środki na rachunku bieżącym budżetu wynikające z rozliczeń kredytów, pożyczek, wyemitowanych papierów wartościowych z lat ubiegłych części finansującej deficyt budżetu, znacząco ogranicza elastyczność planowania wydatków w sferze bieżącej. Mianowicie wysokość wydatków bieżących zarówno na etapie

planowania budżetu jak i w toku jego realizacji determinowana jest poziomem możliwych do osiągnięcia dochodów bieżących. Ponadto obowiązujący przepis warunkuje możliwość zadłużania się od ustawowego limitu zadłużenia, który jest określany indywidualnie dla każdej jednostki samorządu terytorialnego. Wyzwaniem będzie nieprzekroczenie tego zindywidualizowanego limitu obsługi zadłużenia. W związku ze zaktualizowanymi regułami fiskalnymi dotyczącymi relacji z art. 242 – 244 ustawy o finansach publicznych- relacje te na lata 2022 i kolejne w przypadku równoważenia wydatków bieżących dochodami bieżącymi i ewentualnej nadwyżki z lat ubiegłych eliminują wolne środki. Gmina Stolno chcąc więc realizować ujęte w wieloletniej prognozie finansowej przedsięwzięcia inwestycyjne będzie zmuszona maksymalizować poziom wyniku operacyjnego w okresie najbliższych trzech lat. Z uwagi na ograniczone możliwości zwiększania poziomu dochodów bieżących i brak możliwości pozyskania dochodów ze sprzedaży majątku duży nacisk będzie musiał zostać położony na ograniczanie wydatków bieżących.

Prognozuje się, iż w dłuższej perspektywie wydatki bieżące Gminy Stolno kształtować się będą na poziomie zbliżonym do wysokości z 2024 r. (uwzględniając zmiany kosztów obsługi spłat zaciągniętych kredytów i pożyczek). Wskazać też trzeba, że utrzymanie dyscypliny wydatków bieżących ograniczać będą:

- zobowiązania wynikające z podpisanych umów długoterminowych,
- konieczność wyasygnowania środków własnych tytułem zagwarantowania udziałów własnych w finansowaniu dotacjami z budżetu państwa: kosztów realizacji wypłat zasiłków stałych oraz kosztów opłacenia składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym, kosztów dożywiania uczniów, czy też kosztów umieszczenia mieszkańców Gminy w domach pomocy społecznej, kosztów dowożenia uczniów do szkół, czy też ewentualnych kosztów związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem pandemii.

- wzrost nakładów na bieżące utrzymanie oddawanych do użytku inwestycji, w szczególności: zmodernizowanych świetlic wiejskich, miejsc wypoczynku i rekreacji oraz obiektów sportowych,

- znaczący wzrost wydatków jednostek pomocniczych w ramach budżetu gminy, tzw. Funduszu Sołeckiego z uwagi na mocno zwiększoną podstawę naliczania tego Funduszu o

dotacje na świadczenia wychowawcze w ramach Programu 500+ , szczególnie w odniesieniu do danych z 2020 r. i 2021 r.

- koszty obsługi długu, tj. oprocentowanie kredytów i pożyczek.

Koncentracja nakładów inwestycyjnych zakładana jest na 2022 - 2023 rok. W okresie tym oprócz ważnych przedsięwzięć jednorocznych ujętych i opisanych w uzasadnieniu do projektu budżetu na 2022 r. planuje się realizację szeregu kluczowych inwestycji wieloletnich, tj:

- pomoc finansową na realizację zadania pn.: „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 548 Stolno-Wąbrzeźno od km 0 + 005 do km 29 + 619 z wyłączeniem węzła autostradowego w m. Lisewo od km 14 + 144 do km 15 + 146” ,
- budowę świetlicy wiejskiej w Oborach,
- budowę sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej w miejscowości Grubno
- budowę sieci wodociągowo-kanalizacyjnej na terenie działek budowlanych w Stolnie,
- Infostradę Kujaw i Pomorza,
- modernizację Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Stolnie,
- przebudowę boisk sportowych w miejscowości Wabcz,
- budowę cyberbezpieczeństwa w Urzędzie Gminy Stolno
- przebudowę drogi gminnej nr 06236C w Robakowie,
- przebudowę drogi gminnej nr 060232 w Wabczu,
- przebudowę drogi gminnej nr 060201C Grubno-Rybień,
- budowę drogi na dz. Nr 189/20 obręb Stolno..

Każdorazowo dokonując zmian wieloletniej prognozy finansowej Gminy Stolno zastrzega się, że w przypadku nie przyznania środków przeznaczonych na inwestycje nastąpi unieważnienie odpowiednich postępowań o zamówienie publiczne.

Reasumując prognozowany poziom wydatków Gminy w projekcie WPF 2022 - 2035 w momencie formułowania Prognozy zapewnia spłatę zadłużenia Gminy przy zagwarantowaniu środków na finansowanie inwestycji prorozwojowych, jednakże przy założeniu stabilności finansowej w okresie pogorszonej koniunktury gospodarczej.

III. Deficyt

Deficyt budżetu w 2022 r. w wysokości – 2.995.000,00 zł i w 2023 r. w wysokości – 3.789.460,89 zł jest odzwierciedleniem skutku planowanego do realizacji programu inwestycyjnego w związku z zaangażowaniem w finansowanie inwestycji środków zwrotnych. Planowana nadwyżka budżetowa w latach 2024 – 2035 odpowiada planowanej spłacie zobowiązań dłużnych.

IV. Przychody

Prognoza przychodów jest kolejnym elementem Wieloletniej Prognozy Finansowej warunkującym poziom przyszłych nakładów ponoszonych przez Gminę Stolno. W ramach przychodów Gminy Stolno planuje się środki:

- z tytułu nowo zaciąganego długu,
- na spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Deficyt budżetu w 2022 r. i w 2023 r. oraz wcześniej zaciągnięte zobowiązania dłużne determinują wysokość nowo zaciąganego długu - w przypadku Gminy Stolno stanowiącą kwotę pożyczek i kredytów.

Zgodnie z Prognozą obciążenie budżetu nowo zaciąganymi pożyczkami i kredytami w wysokości 4.025.000,00 zł przypada na 2021 r. w związku ze spłatą wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek a także z przygotowaniem do realizacji nowych przedsięwzięć inwestycyjnych. oraz w wysokości 4.716.140,89 zł przypada na 2023 r. w związku z przygotowaniem do realizacji nowych przedsięwzięć inwestycyjnych. Zaciąganie nowych zobowiązań dłużnych prognozuje się tylko w latach 2022 - 2023. Planowany w ramach Prognozy okres spłaty nowo zaciągniętych pożyczek i kredytów nie przekracza okresu 11 lat z uwzględnieniem jednorocznego okresu karencji w spłacie, zgodnie z warunkami ofert kredytowych dla sektora samorządowego wybranych banków: Bank Millennium, Bank Gospodarstwa Krajowego, NICOLAUS Bank w Toruniu, Bank Spółdzielczy w Brodnicy oraz w zgodności z zasadami udzielania pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

Prognozowane w ramach przychodów środki zwrotne korygowane będą wolnymi środkami na rachunku bieżącym wynikającymi z rozliczeń kredytów i pożyczek

z lat ubiegłych, ustalonymi na podstawie bilansu za rok poprzedzający.

V. Rozchody

W ramach rozchodów planuje się spłaty zaciągniętego długu oraz planowanego do zaciągnięcia w okresie wieloletniej prognozy finansowej. Na zmniejszenie ostatnich spłat rat kapitałowych zaplanowanych pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki w Toruniu mogą oddziaływać ich częściowe umorzenia udzielane przez Fundusz zgodnie z Zasadami Udzielania Pomocy Finansowej ze Środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu zatwierdzanymi uchwałą Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

Zgodnie z Prognozą zasadniczy ciężar ograniczenia długu został rozłożony równomiernie w całym okresie prognozy. Wykup zadłużenia nastąpi w 2035 r.

VI. Dług

Okres prognozy długu Gminy Stolno zostaje wyznaczony zgodnie z najdłuższym okresem wykupu zobowiązań dłużnych tj. do 2035 r.

Prezentowana prognoza zadłużenia przekłada się na program przedsięwzięć inwestycyjnych Gminy Stolno w latach 2022 - 2023. Maksymalny poziom zadłużenia, osiągający wartość 10.997.241,53 zł przypada na 2023 r. W kolejnych latach planuje się stały spadek wartości długu aż do jego całkowitego wygaśnięcia w 2035 r.

Ze względu na szeroki program inwestycyjny należy zasygnalizować dużą częstotliwość korekt finansowania potrzeb pożyczkowo/kredytowych w najbliższych latach w następstwie zmian wprowadzanych w projektach inwestycyjnych. Może też na przykład wystąpić skoncentrowanie płatności w krótkim czasie zarówno wydatkowych jak i dochodowych z tytułu refundacji środków zagranicznych. Ponadto duża zmienność parametrów finansowych oraz ewentualny wzrost kosztów inwestycji mogą generować ryzyko zwiększania nowo-zaciąganego długu. Najważniejsza jest jednak konieczność dostosowania długu w perspektywie wieloletniej do wymogów zaktualizowanych reguł fiskalnych dotyczących relacji z art. 242 – 244 ustawy o finansach publicznych.